

A 34028/2014. számú előterjesztéshez készült
.../2014. (...) EMMI rendelet a köznevelési szakértői tevékenység, valamint
az országos érettségi vizsgaelnöki megbízás feltételeiről

*A Közoktatási Szakértők Országos Egyesülete által összegyűjtött
vitaanyag*

2014. augusztus 07.

A véleményezésben fekete színnel a rendeletervezet szövege, **kékkel** a javasolt kiegészítések, vélemények találhatók.

Ez a rendelet igen fontos a szakértők számára, így kiemelten az egyesület számára is. A jelen véleményünkkel megalapozni szeretnénk egy egyeztetést, amely – szerintünk – igen fontos lenne a végleges rendelet megfogalmazása szempontjából. Az egyeztetési igényünket már telefonon jeleztük, ezúton is kérjük Önöket, tegyék lehetővé számunkra, hogy a rendelet véglegesítése előtt egyeztetni tudjunk!

ÁLTALÁNOS VÉLEMÉNYEK:

A rendelet előterjesztése jól áttekinthető, racionálisan fogalmazott és szerkesztett.

A dokumentum tartalmát és megfogalmazását átgondoltnak és érthetőnek tartjuk.

A köznevelési szakértői tevékenységre való jelentkezés és a szakértői tevékenység folytatásának feltételei korrektek, teljesíthetőek.

Az elvárt (előírt) továbbképzések biztosítják a hosszú távú, színvonalas szakértői munkát.

Néhány kérdés, javaslat azonban megfogalmazódott, amit a rendelet megjelenése előtt átgondolásra, egyeztetésre javasolunk.

A véleményünket nem a rendelet szövegébe ágyazottan jeleztük, hanem paragrafusonként gyűjtöttük össze.

Átgondolásra javasolt témák:

(E témák nem tartoznak közvetlenül a rendeletervezethez, azonban tisztázásuk, végleges rendezésük nagymértékben befolyásolja a szakértői munkát. Az intézményvezetők és –helyettesek, valamint a nyugdíjas szakértők problémájának megoldását nem ettől a rendelettől várjuk, azonban a szakértői tevékenység szabályozásából hiányzanak, ezt sokan jelezték az egyesület tagságából. Ezért

jelezzük a problémát, s kérjük, hogy az egyeztetés folyamán mindenképpen érdemben térjünk ki a rendezésükre).

Intézményvezetők, és intézményvezető-helyettesek

A köznevelési szakértők jelentős része intézményvezető, vagy intézményvezető-helyettes. Fontos szakemberek, különösen a tanfelügyelet és a pedagógus minősítés területén. Leginkább az első 5 év tekintetében, hiszen az elmúlt 25 év gyakorlatában a külső pedagógiai ellenőrzés nem volt jelen a magyar köznevelés/közoktatás területén, így a gyakorlatban nincs kialakult ellenőrzési kultúra sem. A vezető kollégák azonban, a mai napig, a napi gyakorlatban ellenőrzik intézményükben a pedagógusok munkáját. Ezért, a gyakorlatuk, a tapasztalatuk óriási segítség a rendszer bevezetésénél, az új szakmai megközelítés (kompetenciák, indikátorok) értelmezésénél, bevezetésénél.

Alapvető problémát jelent azonban a feladatok csúcsosodása, és a finanszírozás. Az intézményvezetőnek fontos elvégzendő, felelős feladatai vannak mind a tanfelügyelet, mind a pedagógus-minősítés során, ugyanakkor, mint tanfelügyelő, vagy mint minősítő, szintén jelentős feladatai vannak. Ez komoly felelősséget és megterhelést jelent a vezető számára. Nincs ezzel arányban a finanszírozás. A korábbi, 2012 decemberében folytatott egyeztetésnél jeleztük, hogy a megjelölt szakértői óradíj igen alacsony. Időközben a rendelet úgy rendelkezett, hogy a szakértők térítése a heti munkaidő 18-ra való mérséklése, továbbá a „mesterpedagógus” besorolással lesz ellentételezve. Ez a rendelkezés látszólag jó, átmenetileg tudomásul vettük, ugyanakkor megjegyeznénk, hogy a tanfelügyelet és a pedagógus-minősítés szempontjából a legértékesebb szakértők vezetők, így számukra a munkaidő-mérséklés nem jelent valódi csökkentést, így a munkaidő-csökkentésből adódó díjtételezéstől elesnek. Mindez a gyakorlatban úgy nyilvánul meg, hogy az intézményvezető, a heti 1 napon szakértői munkát végez, ugyanakkor a vezetői feladatát otthon a szabadidejében el kell végeznie. Ennek átgondolását mindenképpen javasoljuk, és nagyon fontosnak tartjuk.

Nyugdíjasok:

2013. október 04-én kelt levelünkben már fordultunk az államtitkársághoz, a nyugdíjas szakértők foglalkoztatásának ügyében. A levélben részletesen kifejtettük álláspontunkat, miért tartjuk – különösen a szakmai tapasztalatátadás miatt – annak a néhány nyugdíjas szakértőnek a továbbfoglalkoztatását, akik 2013 januárjáig rendszeresen végeztek szakértői munkát (ez a létszám országos szinten közel max. 1000 fő, tehát ez a létszám a munkaerőpiac szempontjából jelentéktelen, a színvonalas szakértői munka szempontjából azonban nagyon jelentős).

Úgy gondoljuk, ez az igény továbbra is kiemelten fennáll. Fontosnak tartjuk, hogy nyugdíj mellett is lehessen szakértői munkát folytatni. Ha valaki folyamatosan képezte magát, és az elmúlt években foglalkoztatva is volt,

továbbá mindezeket igazolni is tudja, nem esett ki a gyakorlatból, az ilyen szakértők tapasztalatára, tudására nagyobb szükség van, mint valaha.

Ezt a problémát igen sokan felvetették, ezzel kapcsolatban idéznék egy kollégánk levelét:

„A szakértői névjegyzékbe kerüléssel kapcsolatban furcsának és kirekesztő jellegűnek tartom, hogy:

- nem végezhet szakértői tevékenységet (egyébként képzett, okleveles, gyakorlott szakértő) aki jelenleg éppen nem része a köznevelés rendszerének, (más területen dolgozik) ezáltal nem rendelkezik a 2011. évi CXC. törvény 82. § 4. f) oktatási azonosító számmal. (A kötelező képzések természetesen elengedhetetlenek)*
- Mi a helyzet azokkal a kiváló, aktív, nagy szakmai tudással és tapasztalattal rendelkező szakértőkkel, akik már nem (köz)alkalmazottak (fél, vagy max. másfél éve nyugdíjas, egyéni vállalkozó, vagy valamiért épp távol lévő pl.: fizetés nélküli szabadságon van, munkanélküli stb.)? Nem kellene őket "leírni", hiszen alkalmanként szükség lehet rájuk, főleg, ha rövid időn belül életkoruk miatt sokan hasonlóan kikerülnek az alkalmazotti körből.”*

Szakértők díjazása:

Nem ad támpontot a tervezet az egyéb szakértői tevékenység elfogadott óradíjára (lásd pld.: mérnöki óradíj/rezsidíj)

A rendelettel kapcsolatos vélemények paragrafusok szerint:

1. §	<p><i>A köznevelési szakértői tevékenység folytatásának feltételei</i></p> <p>A paragrafusban felsorolt területek a korábbi törvényben megnevezett területekkel általában megegyeznek.</p> <p>Az „a”, „c”, „e”, „h” szakterületek valóban összetettek. A szakirányokra bontások tárgyszerűek. Azonban az elvárható szakértői tevékenységgel, széleskörű szakmai rálátás szükségességével összevetve esetenként nagyon elapróztak. Különösen például a „c” csoportnál (pedagógiai értékelés szakterület) a „cj” szakirány megítélése és a köznevelési törvény „egyéb foglalkozások” szerepének összevetése is ezt sugallja. Az „aa” és az „ab” szakirányok esetében is nehéz helyzetbe kerül majd az a szakértő, aki nem látja át egészében az intézményi struktúrákat és azok működtetési feltételeit.</p> <p>A „k)” pontban jelölt területhez nem írja elő a most folyó ellenőrzési és minősítési szakértői képzéseket – tehát, lehet anélkül is felvenni ezt a területet?</p>
-------------	--

	<p>Az 1.§. (2) pontjában felsorolt „szakterületek, szakirányok” részben az ac) alpontban, szakirányban a térségi tervezés, fejlesztés területi szintjeinél a „kistérségi” helyett tankerületi vagy járási megnevezést javasolunk.</p> <p>Nem ismert, hogy a gazdasági minisztérium alá sorolandó szakképzési ágazat szakértése hova kerül.</p> <p>Formális javaslatként a ci) alpontot (óvoda) a cb) elé sorolnánk</p> <p>f) pontként jelölnék az „esélyegyenlőség” pontot, majd fa) alpontként az f) és a hd) alpontot összevonva.</p> <p>fb) alpontként a g) pontot – szakterületet</p> <p>fc) a ha) alpontot</p> <p>fd) a he) alpontot,</p> <p>továbbá a k) pontot a c) alpontjaként szerepeltetnénk.</p>
<p>2. §</p>	<p><i>Bejelentés</i></p> <p>Számunkra nem egyértelmű milyen szakértői tevékenységre (tevékenységekre) vonatkozik a bejelentés, amelyet az OH-nak be kell jelenteni. Azon kívül az sem egyértelmű, hogy minden egyes szakértői tevékenységet külön-külön alkalmanként be kell jelenteni, vagy ha a szakértői területre engedélye van a szakértőnek, csak bizonyos időszakokban kell a feladatokat, munkákat bejelentenie.</p>
<p>3. §</p>	<p><i>Engedélyezés</i></p> <p>Az engedélyezés és a bejelentés fogalmát tisztázni kellene.</p> <p>A paragrafus arról nem szól, hogy az OH milyen határidőn belül adja ki az engedélyt, ami nem lehet mellékes 1-1 megbízás, szakértői munka esetén abban az esetben, ha a rendelet 2. §-át úgy kell értelmezni, hogy minden egyes munkát be kell jelenteni.</p> <p>Ha be kell jelenteni, akkor miért kell bejelenteni? Van akkora kapacitása az OH-nak, hogy minden egyes bejelentést érdemben leellenőriz?</p> <p>A 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 44.§ F pontjában meghatározottak lehetővé teszik a jelenlegi nyugdíjas és egyéb állományban nem lévő, illetve bizonyos törvényi feltételeknek nem megfelelő, de főként az eredeti Országos Szakértői Névjegyzéken (határozatlan idejű volt) szereplők szakértői munkájának kérelem és</p>

	<p>engedélyezés alapján való végzését. Ezen személyek tanfolyami felkészítése, illetve a munkába való bekapcsolódási lehetősége, egyéb kötelezettsége nem világos.</p> <p>A „2)“-es bekezdésben a „<i>az Nkt. vhr.-ben meghatározott mellékleteket</i>” szövegrész helyett javasoljuk konkrétan megnevezni a mellékleteket</p> <p>A „3)“-es bekezdésben a „<i>gyakorlati idő beszámításánál</i>” a „gyakorlati idő”-t helyett „szakmai gyakorlati idő”-re javasoljuk módosítani</p> <p>A tanügy-igazgatási szakértői szakterületre az e területen szerzett pedagógus szakvizsga is legyen figyelembe vehető</p> <p>Nem válik ismertté a tervezetből, hogy mikor és milyen feltételek hiányában utasíthatja el a Hivatal a kérelmet.</p>
<p>4. §</p>	<p><i>Az Országos szakértői névjegyzék</i></p> <p>Itt újfent nem szerepelnek határidők. Ez azt jelenti, hogy folyamatosan lehet névjegyzékbe történő felvételhez engedélyezésre benyújtani kérelmet?</p> <p>Ha igen, akkor mennyi időn belül kell a felvételtől értesíteni a szakértőt?</p> <p>Fellebbezési lehetőségről sem rendelkeznek, hogy az hová, milyen feltételekkel, milyen határidőkkel lehet benyújtani.</p> <p>Az EMMI rendelettervezetből nem derül ki, és nincs erre utalás sem, hogy a vr. hatálybalépésével a jelenleg érvényben lévő szakértői lista törlődik, módosul, kiegészül, vagy átalakul?</p> <p>A közoktatási szakértők, akik jelenleg az OH által kiállított szakértői igazolással rendelkeznek, automatikusan válnak köznevelési szakértőkké, vagy ezt is külön eljárás keretében kell kezdeményezni és ez újabb költséget jelent?</p> <p>Ha nem kell újra jelentkezni, akkor kicserélik a kibocsájtott szakértői igazolványokat?</p> <p>A kérdések jogossága: a jelenleg érvényben lévő szabályozás szerint: „<i>Az Országos szakértői névjegyzéken a szakértő mindaddig fennmarad, amíg nem kéri a névjegyzékről való törlését, és a szakértői tevékenység folytatásának feltételeit az alábbiak szerint teljesíti:....</i>”</p> <p>Viszont: Ha hatályát veszti „<i>A közoktatási szakértői tevékenység,</i></p>

	<p>valamint az érettségi vizsgaelnöki megbízás feltételeiről szóló 38/2009. (XII. 29.) OKM rendelet”, akkor a hozzá kötődő szakértői névjegyzékek is törölődnek?</p>
<p>5. §</p>	<p><i>A szakértői tevékenységet folytatók továbbképzési kötelezettsége</i></p> <p>A rendszeresen szervezett jogi továbbképzés örvendetes és szükségszerű.</p> <p>Mi a teendő akkor, ha a szakterületnek megfelelő továbbképzés nem indul?</p> <p>Nincsen megjelölve ki, kik lesznek kompetensek a jogi képzésen kívüli a szakmai továbbképzések tartására?</p> <p>Ezen képzések ára „szabad” áras lesz? Illetve ennek mértékét is meg kellene határozni, hiszen a magas árak bizonyos szakértőket anyagiak miatt esetleg kizárhatnak a részvételből.</p> <p>A „kérelemre” kapott engedéllyel névjegyzéken szereplők továbbképzéseken való kötelező részvételi lehetőségek költségei nem tudottak.</p> <p>Ha kötelező a képzés, akkor ki állja a költségeket? Tekintettel arra, hogy jelenleg a szakértői „szabadpiac” gyakorlatilag megszűnt, akkor lenne etikus ez a rendelkezés, ha ezek a képzések a szakértő számára térítésmentesek lennének.</p> <p>A tervezet 5. § tárgyalja a szakértő továbbképzési kötelezettségét: hogyan, mikor, mi módon jelzi a szakértő ennek elvégzését, hogyan igazolja a Hivatal felé?</p> <p>Nem tartalmazza a szankciókat és az eljárásrendet arra vonatkozóan, ha valaki nem teljesíti/jelenti be a teljesített képzéseket.</p> <p>Amennyiben a jelenlegi szakértők aktív állományba vannak, akkor számukra az 5 évenkénti továbbképzés mikor kezdődik?</p> <p>Javaslatunk: Aki igazolja a kötelezettségének az előző 1-4 évben történő teljesítését, azok számára az erről szóló igazolás határidejétől számítson az 5 éves intervallum. (Így nem jönne létre létszámtorlódás a képzésre)</p> <p>Mennyire koherens a hét évenkénti kötelező 120 órás továbbképzéssel a szakértőnek kötelező képzés?</p> <p>Ki jogosult igazolni az oktatói feladatok ellátását? A 120 órát kiváltja a 20 óra oktatói feladatellátás?</p>

6. §	<p><i>A szakértői tevékenység</i></p> <p>Mi a helyzet a nem állami fenntartású intézményeknél?</p> <p>Náluk érvényesek-e ezek a szabályok? Ha nem, ott ki határozza meg ki végezhet szakértői munkát?</p> <p>(3) Adott ügyben nem lehet szakértő az, akitől az ügynek tárgyilagos megítélése nem várható, így különösen az, aki:</p> <p>„c) az adott ügyben szaktanácsadóként közreműködik,”</p> <p>Akkor most mégis lehet egyszemélyben valaki szakértő és szaktanácsadó is? Mert a kiküldött OH levél szerint választani kellett. Ha választani kell, akkor nincs szükség erre a bekezdésre.</p> <p>„e) az érintett köznevelési intézmény fenntartójával foglalkoztatási jogviszonyban áll.”</p> <p>A KLIK-es iskolákban dolgozók a KLIK-es iskolák fenntartójával foglalkoztatási jogviszonyban állnak. Ha jól értjük, akkor KLIK-es iskolában KLIK-es alkalmazott nem végezhet szakértői tevékenységet.</p> <p>A „2)”-es bekezdéshez: konkretizálni kellene, hogy mit jelent a kirendelés és mit jelent a megbízás!</p> <p>A „4)”-es bekezdéshez: Lesz országosan egységes dokumentuma a nyilvántartásnak, vagy mindenki saját maga készít valamit?</p> <p>Az összegyűjtött dokumentumok milyen formában, és hol legyenek tárolva?</p>
7. §	<i>Országos érettségi vizsgaelnöki névjegyzék</i>
8. §	
9. §	
10. §	<p><i>Az Országos szakértői és az Országos érettségi vizsgaelnöki névjegyzékre vonatkozó közös szabályok</i></p> <p>„(2) A Hivatal a vizsgálat időtartamára határozattal felfüggeszti a szakértő, vizsgaelnök tevékenységét, ha a tevékenységre vonatkozó jogszabályok súlyos megszegése miatt ellene jogos panaszt nyújtottak be és a rendelkezésre álló adatok alapján a jogszabálysértés megalapozott gyanúja fennáll.”</p> <p>Javasoljuk az egyértelmű alkalmazás érdekében, a rendelet idézett szövegét, a kékkel beszúrt szóval kiegészíteni!</p>
11. §	<i>A köznevelési szakértői tevékenység, valamint a vizsgaelnöki tevékenység folytatásához előírt igazgatási szolgáltatás díj mértéke,</i>

a megállapított összeg befizetésének szabályai, a befolyt összeg felhasználása

Ez a § tárgyalja az eljárások díjtételeit.

Indokolatlannak tartjuk a szakértői névjegyzéken már regisztrált szakértők tevékenységi kör módosításának azonos díjszabását a bejelentés és engedélyezés díjszabásával. Ez különösen érvényes olyan esetekre, **amikor törvényi változás miatt szükséges** a tevékenységi kör bővítése, módosítása. (Ebben a kérdésben már a 2013. október 5-én kelt levelünkben Sipos Imre Államtitkár Úrhoz fordultunk, egyelőre nem kaptunk érdemi választ. Úgy gondoljuk, ez egy kiemelten fontos kérdés, feltétlenül fontosnak tartjuk az egyeztetést).

A szakterületenként fizetendő díjat magasnak tartjuk. A mai viszonyok között, ha valaki pl.: hat szakterület folytatásához jelentkezik, lehet, hogy meg sem térül a befizetés. (Ti.: Nincs garantálva a foglalkoztatás!)

Az is kérdés, miért van különbségtétel a szakértői és a vizsgálónői eljárási díj között? Ugyanaz az eljárás vonatkozik mindkettőre, (mindkettő kötelező tevékenység), nem indokolt az eljárási díj különbözősége.

Javasoljuk, legyen mindkettő a benyújtáskor érvényes kötelező legkisebb havi minimálbér összegének tizenöt százaléka.

Ebben a paragrafusban foglaltak meghatározzák, milyen mértékű díjat kell fizetnie annak a szakértőnek, aki a névjegyzékbe szeretné magát felvetetni, de arról az egész tervezet nem szól, hogy milyen szakértői munkák milyen feladatok várnak, adhatók a szakértőknek.

Legnagyobb részt, a visszásságot abban látjuk, hogy a tanfelügyelet munkájában, a minősítés munkájában, a szaktanácsadói munkában való részvétel a mesterpedagógusok részére kötelező, hiszen a törvény bizonyos számú munka visszautasítása után arról is rendelkezik, hogy a mester besorolás visszavonható. De ha a fent említett feladatok mester besoroláshoz kötöttek, akkor milyen egyéb feladatok várnak a szakértőkre?

Hiányoljuk:

- a törvény megjelenése időszakában az átmeneti rendelkezéseket
- a szakértők védelméről szóló rendelkezéseket
- a fellebbezési lehetőségeket
- a konkrét szakértői feladatok megnevezését
- a nyugdíjasok foglalkoztatásával kapcsolatos intézkedéseket

	<ul style="list-style-type: none"> a nyugdíjasokra vonatkozó esetleges anyagi kedvezményeket <p>Egy szakterületen belül hány szakirány választható ugyanazért a díjért? Ez nem derül ki a leírásból egyértelműen. Választható egyszerre mind, amiben kompetens a szakértő?</p>
--	---

Formai megjegyzés: a két melléklet táblázatának sorszámozása nem logikus (nem 1-5), mivel van egy fejléc, s alatta annak taglalása 1-4-ig. A számozás, a következőképpen helyes:

1. melléklet a .../2014. (....) EMMI rendelethez

	A	B	C
	<i>A továbbképzés témájának meghatározása</i>	<i>Tanóra száma</i>	<i>Alkalmazott képzési módszer</i>
1	A meghatározott időszakban bekövetkezett - szakértői tevékenységet érintő - jogszabályváltozások feltárása	2 tanóra (90 perc)	előadás
2	A megváltozott jogszabályok gyakorlati alkalmazása a szakértői tevékenység folytatása során	2 tanóra (90 perc)	előadás
3	A szakértői tevékenység ellenőrzésének tapasztalatai	1 tanóra (45 perc)	előadás
4	A szakértői tevékenységet végzők tapasztalatai	1 tanóra (45 perc)	konzultáció

Ugyanígy a második mellékletnél is:

2. melléklet a .../2014. (....) EMMI rendelethez

	A	B	C
	<i>A továbbképzés témájának meghatározása</i>	<i>Tanóra száma</i>	<i>Alkalmazott képzési módszer</i>
1	A meghatározott időszakban bekövetkezett - vizsgaelnöki tevékenységet érintő - jogszabályváltozások, szakmai szabályok változásának, szakmai tartalmak változásának a feltárása	2 tanóra (90 perc)	előadás
2	A megváltozott jogszabályok, szakmai szabályok gyakorlati alkalmazása a vizsgaelnöki tevékenység folytatása során	2 tanóra (90 perc)	előadás
3	A vizsgák szervezéséhez, lebonyolításához kapcsolódó ellenőrzések tapasztalatai	1 tanóra (45 perc)	előadás
4	A vizsgaelnöki tevékenységet végzők tapasztalatai	1 tanóra (45 perc)	konzultáció